

Traditie met perfectie

HET RESTAUREREN VAN MONUMENTEN, HET MAKEN VAN GEBINTENCONSTRUCTIES EN HOOIBERGEN, HET BOUWEN VAN COMPLEET NIEUWE BOERDERIJEN EN SCHUREN IN LANDELIJKE STIJL, AUTHENTIEK BOUW DRAAIT ER ZIJN HAND NIET VOOR OM. PERFECTIONISME TOT IN HET KLEINSTE DETAIL MET ALS WAARDIG REFERENTIEPUNT DE 'AUTHENTIEKE' BOERDERIJ UIT 2006(!) VAN DE EIGENAAR ZELF. MONUMENTAAL GING OP BEZOEK BIJ ALLESKUNNER ARNOLD VAN DER KOLK.

Tekst: Roel van Gils - Foto's: Authentiek Bouw

Authentiek Bouw is nog een relatief jong bedrijf. 'In 2007 zijn we gestart', zegt Van der Kolk. 'Daarvoor runde ik een productiebedrijf in stacaravans. Na de verkoop van het bedrijf ben ik me allereerst gaan richten op de bouw van ons nieuwe huis. De voormalige boerderij had zijn beste tijd gehad, bezat verder geen monumentale waarde en mocht dus met de grond gelijk worden gemaakt. We wilden op de plek van het oude pand een nieuwe boerderij realiseren, echter volledig in authentieke stijl en voor zover mogelijk vervaardigd uit oude bouwmaterialen. En dat is volgens mij wel aardig gelukt, de woning past mooi in de landelijke omgeving.'

FENOMENAAL

En of dat gelukt is? Het resultaat is fenomenaal! 'Het bouwen in

authentieke stijl en het bijbehorend speurwerk naar oude bouwmaterialen gaf me ontzettend veel voldoening. Ik wilde hiermee verder gaan, hier ligt mijn hart. Zo is Authentiek Bouw ontstaan.' Van der Kolk werkt nauw samen met Bouwkundig Teken- en Adviesburo Klaas Boer uit Staphorst. 'Als ik een aanvraag krijg van een klant, ga ik eerst met de architect de mogelijkheden bespreken en bekijken. Ik heb aan den lijve ondervonden dat het vergunningetraject vervolgens ook sneller verloopt. In negen van de tien gevallen wordt een particulier, die aanklopt bij de gemeente, van het kastje naar de muur gestuurd. Zeker als het een authentiek object betreft. Men is zelf vaak niet op de hoogte van de rechten en plichten, terwijl het voor de architect dagelijkse kost is. En dan loopt een project nogal vertraging op of wordt het beoogde resultaat niet bereikt.'

OUDE HERENHUIS

Voor de bouw van zijn eigen woning heeft Van der Kolk 20.000 gevelstenen laten komen, afkomstig van een oud herenhuis. 'Nadat het puin van de voormalige boerderij was afgevoerd, kwam er weer een lading "puin" voor in de plaats, althans dat was de opmerking van menig buurtbewoner. Niets bleek echter minder waar. Het waren namelijk de onafgebikte stenen voor de buitengevel. Jawel, ik heb zelf alle stenen schoon gebikt. Dat doe ik overigens nooit weer. Een hels karwei. Uit het oorspronkelijke pand hebben we de vloer- en wandtegels hergebruikt. Die bleken namelijk veel ouder te zijn dan de buitenmuur van de boerderij. Men heeft er naar alle waarschijnlijkheid aan het begin van de twintigste eeuw nieuwe buitenmuren omheen gezet. De voormalige bewoners waarvan we het pand kochten, zeiden nog

gekscherend, je hoeft niet te rekenen op authentieke bouwmaterialen. Ze hadden het goed mis. Achter drie lagen gips kwamen wel degelijk oude tegeltjes uit, wat zal het zijn, de negentiende eeuw aan het licht. En zo vonden we nog veel meer moois dat we uiteraard prima konden hergebruiken in de nieuwe woning.'

VOORZICHTIG ONTMANTELD

'We hebben de oude boerderij dus voorzichtig ontmanteld, alvorens de sloophamer werd ingezet. Zo zijn de gebintenconstructies bijvoorbeeld hergebruikt in het achterhuis, terwijl menigeen deze tot brandhout zou hebben bestempeld.' Een staalconstructie draagt het dak van het achterhuis, maar deze is onzichtbaar weggewerkt. De aloude gebinten zijn op hun beurt wel mooi zichtbaar. Het lijkt dus alsof het hout de kap draagt. De balken

1
2

1. Binnen is bewust niet gekozen voor een museum-achtige sfeer, traditionele elementen zijn gecombineerd met modernere materialen, zoals we bijvoorbeeld zien bij de vloer.
2. Wat vroeger de deel zou zijn geweest, is nu een gezellige woonkamer. De balken zijn niet dragend, daarvoor is een onzichtbare straalconstructie toegepast.
3. Uiteraard vallen ook de schuren qua stijl ook niet uit de toon in deze landelijke omgeving.

uit het voorhuis zijn een verhaal apart. De grenen exemplaren bleken te kort. Van der Kolk had op internet een partij eiken balken gekocht (40 x 45 cm), afkomstig van een oud klooster in de Antwerpse binnenstad. Het pand is in de jaren vijftig afgebroken, de balken werden genummerd met de bedoeling dienst te doen in een nieuw te bouwen Belgisch openluchtmuseum. Dat museum is er nooit gekomen, althans niet met deze materialen, en de balken zijn de handel ingegaan, na eerst veertig jaar droog in een loods gelegen te hebben. 'Ik heb uiteindelijk slechts tien procent gekocht, maar achteraf had ik natuurlijk veel meer moeten kopen. Deze pakweg vierhonderd jaar oude balken zijn volledig met de hand geprofileerd, hier is geen elektrische schaafmachine aan te pas gekomen. De balken zijn schoongemaakt, behandeld tegen houtaantasting en vervolgens verwerkt. Meer niet.' Een prachtig resultaat.

KRUISVERBAND

Metselen in kruisverband is een punt dat volgens Van der Kolk vaak over het hoofd wordt gezien bij het in oude stijl (ver)bouwen van een pand. Ook al maak je een spouwmuur, het kruisverband is een vereiste. Het gaat immers om de authentieke uitstraling. Men metselde vroeger eerst een laag met stenen in lengterichting (strekken). De binnenlaag kwam hier strak tegenaan. De daarop volgende laag werd in koppen gelegd en zo herhaalde zich dat patroon, waarbij de rijen strekken ook nog ten opzichte van elkaar verspringen. Voor 1920 werd bovendien gemetseld met kalk, wat resulteerde in dunne voegen, minder dan 8 mm dik. ' Volgens Van der Kolk is dat ook een belangrijk punt om rekening mee te houden. Cement leent zich tegenwoordig prima voor dunnere verwerking, wat niet wegneemt dat de oude kalkcement steeds meer wordt herontdekt. Achteraf kan er bij 'gewone' cement tevens een snijvoeg ingezet worden. Dergelijke voegen waren vroeger heel gebruikelijk in het voorhuis, het luxe gedeelte van de boerderij. In kruisverband metselen leverde destijds een gevel op van liefst 22 centimeter dik, maar bracht toch nog een aantal nadelen met zich mee, zoals vochtoverslag en een slechte isolatiewaarde vanwege het ontbreken van een spouw. 'Nu lossen we dat op door bijvoorbeeld in een pand een extra binnenmuur met spouw te realiseren. Gaat men nieuw bouwen in authentieke stijl, wel met alle comfort van deze tijd en met spouw, dan is men vaak niet bezig met het metselverband en wordt de gevel met een beetje pech - niet in de laatste plaats uit kostenoverwegingen - in

halfsteensverband opgetrokken. En dat is jammer. Meer aandacht voor de details maken of breken een project uiteindelijk, of in ieder geval de uitstraling ervan.'

STREEKGEBONDEN

Authentiek Bouw is van mening dat een landelijk object harmonieus moet opgaan in het landschap. Het bedrijf ontwerpt en (ver) bouwt panden dus aan de hand van streekgebonden kenmerken. 'Een boerderij in Groningen bezit weer heel andere specifieke elementen dan eenzelfde object op de Veluwe. Bij ieder project duiken we vol in de boeken en verdiepen ons in de bouwwijze en het materiaalgebruik van de betreffende periode en streek. In de jaren zeventig zijn veel boerderijen verbouwd, waarbij men het respect voor de oude bouwwijze uit het oog verloor. Plafonds en wanden werden bekleed met vuren schrootjes of gipsplaten, authentieke deuren vervuild voor mahonie exemplaren en ga zo maar door. Zonde! Aangezien de echte oude bouwelementen vaak nog niet geheel verloren zijn, maar bijvoorbeeld verstoep achter een lambrisering of gipsplaten, kan de boerderij nog "gered" worden. Ook bij het veranderen van de bestemming en inrichting kunnen we zowel een adviserende als uitvoerende rol spelen. Denk dan aan het aanpassen van de woning aan het hedendaagse comfort-

Eiken gebinten worden bij Authentiek Bouw op traditionele wijze geconstrueerd. Zowel voor nieuwbouw als voor restauratieprojecten.

1

2

3

1. Een kant-en-klare hooiberg, geplaatst in één dag, biedt Authentiek Bouw aan voor onder de 10.000 euro, exclusief fundering. De uiteenlopende bodemomstandigheden maken het lastig daarvoor een standaardprijs te noemen.

2. Deze oude boerderij (met monumentenstatus) is door Authentiek Bouw in oude glorie hersteld, al waren hier en daar concessies geoorloofd voor een eigentijds woongenot.

3. Binnen in de oude boerderij is alles sober gehouden, maar de sfeer van weleer is onmiskenbaar aanwezig.

CONTACTGEGEVENS

Authentiek Bouw, Oosterveen 51, 7711BP Nieuwleusen, mobiel: 0653 782 430, tel: 0529 - 480 429, info@authentiekbouw.nl, www.authentiekbouw.nl

niveau, echter wel rekening houdend met de authentieke uitstraling. Als men eenmaal bezig is met verbouwen, komt vaak ook het interieur aan de beurt. Om hierop in te spelen zijn we ons ook gaan toeleggen op het vervaardigen van handgemaakte, landelijke keukens. Met als voordeel dat de klant alle werkzaamheden bij één partij kan onderbrengen en zodoende één aanspreekpunt heeft voor de volledige verbouwing.'

GEBINTEN

Restauratie van gebinten vormt ook een 'tak van sport' van Authentiek Bouw. 'In oude stallen lopen we nogal eens tegen een afgezaagd gebint aan of gebinten die doorzeefd zijn met gaten. Om meer ruimte te creëren in zijn stal wilde een boer vroeger nog wel eens een brede gebintconstructie afzagen en ondersteunen met een veel dunnere stalen paal. Wij kunnen de gebinten vervolgens weer in ere herstellen, zowel met nieuw als met oud hout. Vaak zijn oude balken rijkelijk voorzien van spijkers die aan het zicht zijn onttrokken. Bij het maken van verbindingsgaten voor het gebint lopen we altijd weer die "onzichtbare" spijkers tegen het lijf. Daar blijft geen gereedschap op heel! Meestal restaureren

we gebinten daarom met nieuw hout en bewerken het zodanig dat het oud lijkt. We zagen uit een boom bewust balken met wandkanten waar de schors nog aan zit. Dat deden ze vele jaren geleden ook. Het spinthout wordt er vervolgens afgeschaafd en zodoende krijg je een mooi authentieke profilering.'

INTERIEURADVIEZEN

Van der Kolk voert alle werkzaamheden in eigen beheer uit. Zijn vrouw Sandra is ook een belangrijke spil binnen de onderneming. Behalve het administratieve gedeelte, neemt zij een groot deel van de interieuradviezen voor haar rekening. Arnold: 'Vóór mijn stacaravanperiode ben ik lange tijd werkzaam geweest op de bouw en heb ik in de avonden mijn aannemerspapieren gehaald. Vervolgens ben ik eerst alleen aan de slag gegaan, maar al snel zijn daar twee medewerkers bij gekomen. Echte vakmensen, die hun opleiding bij restauratieaannemers hebben genoten. Ik ben zelf namelijk een perfectionist en wil tot in het kleinste detail maximale kwaliteit leveren. En dat kan eigenlijk alleen maar als je bezeten bent van het bouwen en verbouwen in authentieke stijl.' ■